

▲ Henriëtte van Gasteren. Op de achtergrond de foto die ze maakte van haar dochter Krissi. © René Manders/DCI Media

Kunstenares legt schaamte en schuld rond seksueel geweld vast in rauwe beelden: 'Slachtoffers én daders moeten gezien worden'

Toen haar dochter was verkracht, had kunstenares Henriëtte van Gasteren het liefst de dader iets aangedaan. Maar in plaats daarvan greep ze naar een krachtiger wapen: haar fotocamera.

Anneke van Wolfswinkel

Bron: ED

15 februari 2026, 10:30

Silent scream heet de fotoserie die de in Sevenum geboren Van Gasteren maakte. Op de foto's die ze exposeert in Museum De Wiegier in Deurne zijn uiteenlopende mensen te zien, jong en oud, man en vrouw.

Ze zijn gefotografeerd in een huis, een haven, een klaslokaal of een speeltuin. „Na de verkrachting van mijn dochter Krissi in 2017 voelde ik me boos en machteloos. Uiteindelijk besloot ik wat ik voelde te vertellen in foto's, omdat ik daar als kunstenaar al lang mee werk.”

„Ik ben in gesprek gegaan met mensen die seksueel misbruik hebben meegemaakt”, vertelt Van Gasteren. „Ik ben met ze teruggegaan naar de plek waar het is gebeurd, en daar heb ik een foto gemaakt.”

Vijfzestig mensen sprak ze de afgelopen jaren. Ook haar eigen dochter staat op een foto, zittend op de tegelvloer op de gang van haar Amsterdamse studentenhuus.

Van Gasteren fotografeerde niet alleen slachtoffers, maar ging een stap verder. „Ik wilde ook daders spreken. Hoe kan iemand zo iets doen? Dat wilde ik begrijpen. Net zoals iemand meer is dan alleen een slachtoffer van misbruik, heeft een dader ook andere kanten.”

Op een van de foto's staat Cor, een man met kort, grijs haar die peinzend in het water staart. „Hij heeft als jongen zijn zusje misbruikt en voelt zich daar heel schuldig over. Door wat hij over zijn jeugd vertelde kreeg ik meer begrip voor hem.”

Vaak bekenden

Boos is ze zeker, en *Silent scream* is dan ook een aanklacht tegen het seksueel geweld dat zo veel mensen, vrouwen en mannen, hard raakt. Maar het is ook een waarschuwing dat iedereen in een situatie terecht kan komen waarbij het monster de kop opsteekt. Dat daders zelden plotseling opduiken uit de bosjes, maar veel vaker bekenden zijn: studenten uit hetzelfde wooncomplex, zoals bij Krissi, een leraar op school, een broer, een vader.

Of een 'goede fotograaf met wie je misschien een keer iets samen kan doen', die Van Gasteren kreeg getipt. Deze man die ze twintig jaar geleden ontmoette in zijn studio staat nu, onherkenbaar door een capuchon, als dader op de foto. Zijn arm ligt voorzichtig om de schouders van Van Gasteren. „In zijn studio bracht hij mij in een positie dat ik geen kant meer op kon en toen heeft hij me verkracht. Ik was begin veertig en heb me afgevraagd of ik nou zo onnozel was. Maar het is eerder een bewijs dat het iedereen kan overkomen.”

Ze twijfelde lang, maar benaderde hem toch voor *Silent scream*. Al die tijd hadden ze geen contact meer gehad, maar tot haar verrassing wilde hij meewerken. „Om beurten hebben we verteld hoe het volgens ons gegaan was die dag. Ik heb zijn verhaal een aantal keer onderbroken omdat ik vond dat het niet klopte. Maar toen ik mijn verhaal deed, heeft hij niet één keer iets gezegd. 'Dit is dus de waarheid', zei hij.”

Schuld en schaamte

Hoe verschillend de verhalen van alle mensen die zo openhartig met haar spraken ook waren, één ding hadden ze allemaal gemeen: schaamte. „Daders schamen zich - tenminste degenen die ik sprak - maar slachtoffers ook. Dat mensen opmerkingen maken over vrouwen met korte rokjes 'die er wel om gevraagd zullen hebben', helpt daar bepaald niet bij. Ik wil *victim blaming* aan de kaak stellen. Schaamte is niet terecht als dit je overkomt, of je nu kind bent of volwassene.”

Meerdere mensen die met de fotograaf terug gingen naar hun persoonlijke plek des onheils, voelden zich na het maken van de foto een stuk lichter. „Het is zo belangrijk dat mensen die dit meegemaakt hebben gezien en gehoord worden. Als slachtoffers en daders er opener over kunnen zijn, ook bijvoorbeeld in hun gezin, kan er iets veranderen ten goede.”

Expositie Zelfportretten, Mirror bound/still me, HJIMvanGasteren, Museum De Wiegier Deurne, t/m 31 mei. Op 5/3 is er een kunstenaarsgesprek.